

B.26.

Magánlaksértés bűncselekménye esetén a törvényi tényállásban írt „bent maradás” csak a lakásban jelenlevő jogosulttal szembeni magatartás esetén tényállásszerű (Btk. 176. §).

A városi bíróság a 2011. február 2-án kihirdetett és a kihirdetés napján első fokon jogerőre emelkedett ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett magánlaksértés büntetében [Btk. 176. § (2) bek. a) pontja]. Ezért őt 1 évre próbára bocsátotta.

A megállapított tényállás lényege szerint az 1960-ban született büntetlen előéletű terhelt és élettársa a 2010. augusztus 23. napjától 2011. január 11. napjáig terjedő időszakban béreltek egy ingatlant. A bérleti díj nem fizetése miatt a tulajdonos 2011. január 11-ei hatállyal felbontotta a bérleti szerződést. Felszólította a terheltet, hogy élettársával együtt hagyja el az ingatlant.

A terhelt a felszólításnak eleget tett. Elhagyta a házat, azonban a bejárati ajtó melletti ablakot szándékosan nyitva hagyta.

A terhelt nem talált másik lakhatási lehetőséget magának, ezért 2011. január 17. napján a hideg idő miatt, a délutáni órákban, pontosan nem meghatározható időpontban visszament a házhoz, a nyitva hagyott ablakon keresztül bemászott az ingatlanba. Egész

éjszaka bent maradt, ott töltötte az éjszakát, majd reggel kimászott az ablakon és elhagyta a házat.

A terhelt ezt a tevékenységét 2011. január 20. napjáig folytatta, ezen időszakban valamennyi napon délután 18-19 óra körüli időben az ablakon keresztül bemászott a házba és ott töltötte az éjszakát, majd reggel elhagyta az ingatlant.

A tulajdonos magánlaksértés bűncselekménye miatt 2011. január 21. napján magánindítványt terjesztett elő a terhelttel szemben.

A terhelt fenti cselekményével a Btk. 176. §-a (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott és aszerint büntetendő folytatólagosan elkövetett magánlaksértés büntettét követte el.

A rövidített indokolással készített ítélet tartalmazza még az alkalmazott jogszabályok megjelölését.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a megyei főügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt a terhelt javára, a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a bűnösségének kimondására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

A felülvizsgálati indítvány szerint - amint azt az irányadó tényállás megállapította - a terhelt a sértett ingatlanába a délutáni, kora esti órákban ment be erőszak, vagy fenyegetés alkalmazása nélkül oly módon, hogy oda a korábban nyitva hagyott ablakon bemászott. A jogellenes bemenetel a magánlaksértés bűncselekményének megállapítását azért nem alapozza meg, mert arra nem a Btk. 176. §-ának (1) bekezdésében írt módon került sor. Az

éjszaka történt benntaradás pedig - mint önálló elkövetési magatartás - csak akkor volna jelentős, ha a bementel nem lett volna jogellenes.

A terhelt azzal a magatartásával, hogy a sértett ingatlanába a sértett akarata ellenére bement, a szabálysértésekről szóló törvény 139. §-ának (1) bekezdése szerinti magánlaksértés szabálysértését valósította meg. Az éjszaka történt benntaradása csupán a szabálysértést megvalósító bementel természetes folyamánya, amely azonban a terhelt magatartását nem emeli bűncselekménnyé. Ez következtethető a BH 1991/54. számú jogesetből.

A megyei főügyészség mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a városi bíróság ítéletét változtassa meg. A terheltet a magánlaksértés büntette miatt emelt vád alól - a Be. 6. § (3) bekezdésének a) pontja alapján - mentse fel. Állapítsa meg, hogy elkövette a magánlaksértés szabálysértését, amelynek büntethetősége azonban elévült.

A Legfőbb Ügyészség a megyei főügyészség felülvizsgálati indítványát azzal a pontosítással tartotta fenn, hogy a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. tv. 11. §-ának (1), (6) és (7) bekezdése értelmében a terhelt által megvalósított magánlaksértés szabálysértése nem évült el. A Legfőbb Ügyészség ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot változtassa meg. A terheltet az ellene magánlaksértés büntette miatt emelt vád alól mentse fel, és az iratokat a szabálysértés elbírálására jogosult hatóságnak küldje meg.

A Kúria a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a legfőbb ügyész képviselője az ügyészi felülvizsgálati indítványt az átiratában foglaltakkal egyezően fenntartotta.

A védő a felülvizsgálati indítvánnyal egyetértett. Egyúttal azt indítványozta, hogy a Kúria a magánlaksértés szabálysértése miatt indított eljárást elévülés címén szüntesse meg.

A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt és a védő indítványát alaposnak találta.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

Az ügyészség szerint ilyen anyagi jogi szabálysértés valósult meg, mert a terhelt bűnösségének a kimondására anyagi jogszabálysértéssel került sor.

Az irányadó tényállás szerint akkor, amikor a terhelt 2011. január 11-én a sértett felszólításának eleget téve elhagyta annak

lakását, a bejárati ajtó melletti ablakot szándékosan nyitva hagyta. A sértett lakásába utóbb, az ilyen módon nyitva hagyott ablakon keresztül 2011. január 17-én azért ment vissza, mert egyrészt az eltelt hat nap alatt nem talált magának másik lakhatási lehetőséget, másrészt pedig a hideg idő miatt.

A Kúria egyetértett a felülvizsgálati indítványban foglalt érveléssel abban, hogy a tényállásban foglaltak szerinti jogellenes bemenetel a magánlaksértés bűncselekményének megállapítását azért nem alapozza meg, mert arra nem a Btk. 176. §-ának (1) bekezdésében előírt módokon került sor. A terhelt a sértett ingatlanába a délutáni, kora esti órákban ment be erőszak, illetve fenyegetés alkalmazása vagy hivatalos eljárás színlelése nélkül oly módon, hogy oda a korábban nyitva hagyott ablakon bemászott.

A bemenetellel elkövetett cselekménye a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 139. §-ának (1) bekezdésében meghatározott magánlaksértés szabálysértésének a megállapítására alkalmas.

Nem értett egyet azonban a Kúria a felülvizsgálati indítványban foglalt érveléssel abban, hogy az éjszakai bent maradás - mint önálló elkövetési magatartás - csak akkor jelentős a bűncselekmény megállapítása, minősítése körében, ha a bemenetel nem lett volna jogellenes.

Az ügyészség e körben állásfoglalásának a kialakítása során a BH 1991/54. szám alatt közzétett döntésben foglalt érvelésből indult ki. A Kúria azonban észlelte, hogy abban az ügyben a

bemenetel büntetőjog-ellenes cselekménnyel valósult meg. A tettes már a bemenetellel elkövette a Btk. 176. §-ának (1) bekezdésében meghatározott magánlaksértés vétségét.

A jelen felülvizsgálat alapjául szolgáló ügyben a terhelt a sértett ingatlanába történő bemenetellel bűncselekményt nem követett el. Magatartása a fentebb már kifejtettek szerint szabálysértést valósított meg.

Elvi élel mutat rá a Kúria arra, hogy a bemenetellel elkövetett magánlaksértés szabálysértését követő, és önmagában is bűncselekményt megvalósító bent maradással elkövetett magánlaksértés bűncselekményének a megállapítását a korábban elkövetett szabálysértés nem zárhatja és nem is zárja ki. Amennyiben tehát a terhelt önmagában a sértett ingatlanában éjszaka történt bent maradásával a Btk. 176. §-a (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott magánlaksértés büntettét elkövette volna, úgy cselekménye a megelőző bemenetel ellenére büntetőjog-ellenes cselekménynek minősülhetne.

A Btk. 176. §-a (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott magánlaksértés büntettét az követi el, aki másnak a lakásába, egyéb helyiségébe vagy az ezekhez tartozó bekerített helyre az ott lakónak vagy az azzal rendelkezőnek akarata ellenére vagy megtévesztéssel éjjel bemegy, vagy ott bent marad.

E tényállásban meghatározott „bent maradás” nem pusztán bent tartózkodást jelent. Ez a bent maradás kizárólag az ott lévő (lakásban, stb. bent lévő) jogosult személlyel szemben tanúsított

magatartással valósulhat meg. Az elkövető a ténylegesen ott lakó vagy azzal rendelkező jogosultnak a bent maradását tiltó akaratnyilvánításával helyezkedik szembe, vagy az ilyen személy aktuális megtévesztésével éri el, hogy annak lakásában (stb.) benntartózkodjon.

Az irányadó tényállás alapján azonban a sértett lakásában már bent tartózkodó terhelt a bent maradása érdekében az egyébként is távollévő sértettet nem tévesztette meg. A jelen nem lévő sértett a lakásában már bent tartózkodó terheltet aktuálisan nem is hívta fel a lakásának az elhagyására. Következésképpen a terhelt a Btk. 176. §-ának (2) bekezdésében meghatározott bűncselekmény egyik elkövetési magatartását sem valósította meg.

A Kúria ezért a városi bíróság ítéletét – a Be. 427. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján – megváltoztatta és a terheltet az ellene folytatólagosan elkövetett magánlaksértés büntette [Btk. 176. § (2) bekezdés a) pontja] miatt emelt vád alól – a Be. 6. §-a (1) bekezdése a) pontjának I. fordulata és a 331. §-ának (1) bekezdése alapján – felmentette.

Megállapította, hogy a terhelt elkövette a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 139. §-ának (1) bekezdésében meghatározott magánlaksértés szabálysértését.

Az Sztv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint elévülés folytán nincs helye felelősségre vonásnak, ha a cselekmény elkövetése óta hat hónap (relatív elévülési határidő) eltelt.

Az Sztv. 11. §-ának (5) bekezdése szerint, ha az elkövetéstől

számított hat hónapon belül a cselekmény miatt büntetőeljárás indul, de a büntetőügyben eljáró hatóság, illetőleg a bíróság a szabálysértési eljárás lefolytatása céljából az ügyet átteszi a szabálysértési hatósághoz, az (1) bekezdés szerinti elévülés az áttételt elrendelő határozatnak a szabálysértési hatósághoz érkezése napjával újrakezdődik. E § (7) bekezdése szerint pedig a cselekmény elkövetésétől számított két év (abszolút elévülési határidő) elteltével nincs helye szabálysértési felelősségre vonásnak.

A városi bíróság marasztaló ítélete a kihirdetése napján, 2011. február 2-án első fokon jogerőre emelkedett. Ezt követően hat hónapon belül a terhelttel szemben az elévülést félbeszakító hatósági intézkedésre nem került sor, ezért az elévülés bekövetkezett.

Az ügyész felülvizsgálati indítványa 2011. október 7. napján, tehát hat hónapon túl érkezett a városi bírósághoz. Ennek azonban azért sincsen jelentősége, mert az ügyész felülvizsgálati indítványa az elévülést egyébként sem szakíthatja félbe (lásd 3/2010. BJE határozat).

2011. február 2. napját követően az elévülést először csak a Kúria jelen határozata szakította félbe. Mivel pedig ez a határozat az Sztv. 11. §-ának (1) bekezdésében meghatározott hat hónapos (relatív) elévülési határidőn túl született, annak már nincs jelentősége, hogy a két éves (abszolút) elévülési határidő még nem járt le.

Az elévülés hat hónap elteltével mindig bekövetkezik.
Ennélfogva a terhelt terhére megállapított szabálysértés miatt a szabálysértési eljárás lefolytatásának már nincs helye, ezért a Kúria a felmentéssel egyidejűleg a szabálysértés miatt indított eljárást - az Sztv. 84. §-a (1) bekezdésének g) pontja alapján, elévülés címén - megszüntette.

(Kúria Bfv.II.1.260/2011.)